

"Lezâiz çağırıldıkça 'Sanki yedim' demeli. 'Sanki yedim' düstur eden, bir mescidi yemedi..." Böyle zamanda tereffühte izn-i şer'î bizi muhtar bırakmaz, bölümünü özetler misiniz?

"Böyle zamanda tereffühte izn-i şer'î bizi muhtar bırakmaz"

"Lezâiz çağırıldıkça 'Sanki yedim' demeli. 'Sanki yedim' düstur eden, bir mescidi yemedi."(HAŞİYE)

"Şimdi ise ekseri açlığa düştü kaldı. Telezzüze ihtiyar izn-i şer'î kalmadı."

"Sevâd-ı âzam, hem ekseriyet-i mâsumun maişeti basittir. Tagaddî besâtetiyile onlara tâbi olmak,"

"Bin kere müreccahtır, ekalliyet-i müsrife, ya bir kısım sefiye tagaddîde tereffüh noktasında benzemek."

"HAŞİYE: İstanbul'da 'Sankiyedim' namında bir mescid var. 'Sanki yedim' diyen adam, hevesinden kurtardığı paralarla bina etmiş."(1)

İnsan dünya lezzetleri çağırıldıkça **"sanki yedim"** demeli, tasarruf ederek hayırlı işlerde istihdam etmeyi düstur yapmalıdır. Nitekim bunu düstur edinen bir zât, tasarruf ederek İstanbul'da bir mescid inşa etmiştir. Meşru da olsa lezzetler gelip geçicidir, fanidir, ânidir. Lakin hayırlı işler, sadaka-i cariye hükmünde olduğundan ebedidir.

Zarurî ihtiyaçlarımızın dışında, zarurî olmayan çok şeylere ve yerlere para sarfediyoruz. Bazen meşru da olması anlık bir lezzet için, çok para sarfettiğimiz bir vakıadır. Halbuki **"Sanki yedim."** demelidir ki lüzumsuz harcamaları kısıp, tasarruf ederek **"Sanki yedim."** deyip, onun bedelini hayırlı bir işte kullanabiliriz.

İnsanların ekserisi sefalet içinde yaşarken, az bir kısmı teşkil eden zenginlerin lüks içinde yaşamaları ve aşırı derece israf etmeleri caiz değildir.

Sevad-ı azam, insanların ekserisinin hayat seviyesi demektir. Yani insanların ekseriyetinin hayat seviyesi nasılsa, bizim de bu seviye içinde yaşamamız tavsiye ediliyor. İnsanların hayat seviyesi düşükken, yani fakirken; lükse kaçmak ve israfa

girmek doğru ve caiz olmaz.

Sevad-ı azamın ölçüsünü ilgili cümlenin geçtiği paragrafın tümüne baktığımızda görmek mümkündür:

"Sevâd-ı âzam, hem ekseriyet-i mâsumun maîşeti basittir. Tegaddî besâtetiyle onlara tâbi olmak, bin kere müreccahtır, ekalliyet-i müsrife, ya bir kısım sefihe tegaddîde tereffüh noktasında benzemek."

Bu ifadelerden; israftan, gösterişten uzak, sade bir hayat tarzı olduğunu anlıyoruz. On Dokuzuncu Lem'a'da daha mufassal izahlar vardır. O risaleye de bakılabilir.

Ama insanların ekserisi maddî bakımdan iyi bir noktaya ulaşmış ise; yine israf etmemek şartıyla her türlü meşru lezzeti tatmakta bir mahsur yoktur.

İnsanın helalden kazanıp helale harcaması ve malî ibadetlerini yerine getirmesi, israf içerisinde lüks yaşamasına ve toplumun umumî hayat seviyesinin üzerine onları kışkıandıracak bir duruma çıkmasına ruhsat vermez.

Netice olarak; insanların umumî hayat ve maîşet seviyesine uymak gerekiyor.

1) bk. [Sözler, Lemeât](#).